

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การประเมินการดำเนินการของคณะทำงาน
พิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน
ในการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินใน
อาเซียน

จัดทำโดย นางศศิพันธุ์ พรรณรายณ์
รหัส 4043

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

**เรื่อง การประเมินการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้า
บริการด้านการเงินในการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน**

จัดทำโดย นางสาวศศิพันธุ์ พรณรายณ์
รหัส 4043

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ และจากการจัดตั้งองค์การการค้าโลก และเขตการค้าเสรีอาเซียนในช่วงปี 2535- 2538 ทำให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินทวีความสำคัญและมีการเจรจาในกรอบพหุภาคีทั้งสองกรอบอย่างเข้มข้นขึ้น กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงได้จัดตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาและจัดทำทำที่ไทยเพื่อไปเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบต่างๆ

คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีฯ ได้ดำเนินการพิจารณาจัดทำทำที่ ข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียนมาระยะหนึ่งแล้ว มีการเจรจาไปแล้ว 5 รอบ มีการลงนามในพิธีสารข้อผูกพันการเปิดเสรี ไปแล้ว 5 ฉบับ และเมื่อประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบกับนโยบายรัฐบาลฉบับปัจจุบันและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้สนับสนุนการเตรียมการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงเห็นควรมีการศึกษาเพื่อทบทวนกระบวนการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีฯ เพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็ง และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกระบวนการทำงานของคณะทำงานฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นให้สามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างยั่งยืน

ผู้ทำการศึกษาใช้วิธี CIPP Model ศึกษากระบวนการทำงานของคณะทำงานฯ และพบว่าคณะทำงานฯ ยังไม่มีโอกาสทำงานในเชิงรุก เนื่องจากข้อ จำกัดต่างๆ เช่น งบประมาณ วิจัยจำกัด บุคลากรไม่เพียงพอ อุปสรรคเรื่องกฎระเบียบกำกับดูแลที่รัดกุม เข้มงวด ทักษะคตินักลงทุนไทยเป็นต้น อย่างไรก็ตาม คณะทำงานฯ ก็มีข้อดีที่มีการบูรณาการการทำงานระหว่างกันเป็นอย่างดี ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ดำเนินการอย่างเข้มแข็ง

จากการศึกษาผู้ทำการศึกษาได้เสนอแนะให้คณะทำงานฯปรับเปลี่ยนให้มีการทำงานในเชิงรุก และใช้ประโยชน์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากไทยมีข้อได้เปรียบเรื่องที่ตั้งและความสามารถในการบริการด้านการเงิน โดยการจัดทำกรอบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียนให้ชัดเจน และใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเจรจา รวมถึงการปรับปรุงการดำเนินงานของคณะทำงานฯ เพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ผู้รับบริการ และจัดทำตัวชี้วัดของคณะทำงานฯ ให้เป็นไปในแนวทางดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

รายงานจากการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของบุคคลหลายท่าน คณะแรกผู้ศึกษาใคร่ขอขอบคุณคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม เอกอัครราชทูต ดร.สมเกียรติ อริยปรัชญา และศาสตราจารย์ ดร. สร้อยตระกูล อรรถมานะ ที่สละเวลาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบคุณ นายอาริพงศ์ ภู่อุ่ม ปลัดกระทรวงการคลังที่เห็นชอบและเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษามาเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 นายสมชัย สัจจพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และนางสาวพนอศรี ถาวรเศรษฐ์ ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ที่สนับสนุนให้ผู้ศึกษาสมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของผู้ศึกษาเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นายสุรเชษฐ์ ศศิพงศ์ไพโรจน์ ที่ช่วยสืบค้นข้อมูล และประสานงานการสัมภาษณ์ นางสาวเกตุดา สุประดิษฐ์ นางสาวพรวิสา ศิริบุบผา นายสมคิด บุญล้วนเหลือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้บริหารส่วนสำนักนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์เพื่อการศึกษาสำเร็จลงได้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการทุกท่านที่จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ให้ประสบความสำเร็จ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความสะดวกสบายจนตลอดหลักสูตร โดยเฉพาะนายสมภพฯ เจ้าหน้าที่สถาบันฯ ช่วยตรวจสอบไฟล์ และตรวจทาน แก้ไขรูปแบบรายงานการศึกษา จนสำเร็จเป็นรูปเล่มถูกต้องสวยงาม

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอขอบคุณครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ที่ได้ให้ความเข้าใจช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจ ตลอดมา

สารบัญ

น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ – ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดทฤษฎี	7
2.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	7
2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเรื่อง CIPP Model	10
2.1.3 แนวคิดทฤษฎีเรื่องการประเมินโครงการ	11
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
2.2.1 ผลงานวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558	12
2.2.2 ผลงานวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของ	14
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินการดำเนินการของคณะทำงาน นพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน	16
3.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม	17
3.2 ปัจจัยด้านทรัพยากรนำเข้า	21
3.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ	25
3.4 ปัจจัยด้านปัจจัยผลผลิต	29

บทที่ 4	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	35
	4.1 บทสรุป	35
	4.2 ข้อเสนอแนะ	37
	4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	37
	4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ	38
บรรณานุกรม		39 – 40
ภาคผนวก		ก
	ก. สำเนาคำสั่งกระทรวงการคลังที่ กค 32/2543	ข
	ข. สำเนาคำสั่งกระทรวงการคลังที่ กค 70/2546	ง
	ค. สำเนาคำสั่งกระทรวงการคลังที่ กค 897/2553	ฉ
	ง. ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์	ฉ
	จ. ตัวอย่างแบบสอบถามจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน	ฎ
ประวัติผู้เขียน		ต

สารบัญตาราง

ตารางที่ 3.1 ตารางเปรียบเทียบงบบุคลากรประจำปี พ.ศ. 2550-2556 ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	24
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงเงินสนับสนุนงานวิจัยของสำนักงานนโยบายเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ	24
ตารางที่ 3.3 ตารางจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมคณะทำงานฯ	26
ตารางที่ 3.4 ตารางผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดของเลขานุการคณะทำงานใน การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน	30

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน

16

บรรณานุกรม

เอกสาร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554

นโยบายรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร, สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2554

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, 2550

หนังสือ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, การประเมินโครงการ แนวคิดและการปฏิบัติ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

พรพสา ศิริณพวงศ์และคณะ, แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาว และกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2554

สมคิด บุญสันเหลือและคณะ, กรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2552

สุภาพร พิศาลบุตร, การประเมินผลโครงการ, กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2542

บทความ

“ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ” 2552 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=477.0;wap2>

“แนวโน้มและกรอบแนวคิด” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.mfa.go.th/internet/europe/paper2.doc

“การประเมินโครงการ(1)” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://panchalee.wordpress.com/2009/04/28/project-evaluation1>

“แบบจำลองการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP Model” 2552 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://km.most.go.th/content/>

การสัมภาษณ์

นางสาวเกตสุดา สุประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการเงินการคลังอาเซียน สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน 2555

นางสาวพรวิสา ศิริบุบผา ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการเงินการคลังระหว่างประเทศ สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2555

นายสมคิด บุญล้นเหลือ ผู้อำนวยการส่วนเปิดเสรีอาเซียน สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน 2555

ผู้บริหารส่วนสำนักนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2555

ประวัติผู้เขียน
นางศศิพันธุ์ พรรณรายณ์

ผู้เขียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) ในปีการศึกษา 2519 และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2521 การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบัญชีบัณฑิต จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525 และระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเคนเนดี สหรัฐอเมริกาในปีการศึกษา 2527

ผู้เขียนเริ่มเข้ารับราชการในตำแหน่งเศรษฐกร 3 กองนโยบายการคลังและภาษีอากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังในปี 2530 และดำรงตำแหน่งเศรษฐกร 7ว หัวหน้าฝ่ายมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ปี 2538 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายเศรษฐกิจการคลังระหว่างประเทศ กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ปี 2546 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ปี 2551 และผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในปี 2553

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง/ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

อาเซียน (The Association of South East Asian Nations :ASEAN) ได้ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ประกอบด้วยสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย นับจากนั้นอาเซียนได้มีพัฒนาการในการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2535 ผู้นำได้ประกาศเจตนารมณ์การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ซึ่งนอกจากจะเปิดเสรีการค้าสินค้าแล้ว ยังมีความร่วมมือด้านอื่นๆ เช่น การลงทุน การค้าบริการ โดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2538 โดยมีสาระสำคัญเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านบริการของอาเซียน เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันในการบริการที่หลากหลายทั้งในและนอกอาเซียน ยกเลิกข้อจำกัดสำคัญในการค้าบริการในอาเซียน เปิดเสรีการค้าบริการทั้งในทางลึกและกว้างมากกว่าที่ประเทศสมาชิกได้ผูกพันไว้ในความตกลงการค้าบริการภายใต้ WTO (General Agreement on Trade in Services: GATS)

เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางการค้า และการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ภาคบริการทางการเงินเข้ามามีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้การค้าและการลงทุนในภูมิภาคเป็นไปอย่างคล่องตัว ดังนั้นอาเซียนจึงได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) นอกจากเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการค้า การลงทุนร่วมกัน แล้ว ยังรวมถึงเป็นขั้นตอนหนึ่งในการรวมกลุ่มเศรษฐกิจของอาเซียนด้านบริการที่มีมิติด้านการค้ามาเกี่ยวข้องด้วย

อาเซียนได้เริ่มเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินมาตั้งแต่ปี 2539 โดยดำเนินการเจรจารอบ รอบละ 3 ปี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจารอบที่ 6 ในส่วนของประเทศไทยกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการ

คลังเป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่พิจารณากำหนดกลยุทธ์และทำที่ไทยในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบต่างๆ ทั้งทวิภาคีและพหุภาคี

พัฒนาการของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้พัฒนามาเป็นลำดับ จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามใน Bali Concord II เพื่อประกาศเจตนารมณ์การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ประกาศปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่ประกอบด้วยสามเสาหลัก (1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยเร่งรัดจากปี 2563 ให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 (ค.ศ. 2015)

นอกจากนั้น ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 19-22 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือที่เรียกว่า ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint รวมทั้งจัดทำตารางยุทธศาสตร์สำหรับการดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ Strategic Schedule โดยมีเป้าหมายสุดท้ายในการจัดตั้ง AEC ตลาดเดียว (Single Market) ให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานอย่างเสรีและการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น

ใน AEC Blueprint มีกำหนดการและข้อผูกพันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการเปิดเสรีการค้าบริการภาคการเงิน ที่ต้องดำเนินการเพื่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยต้องดำเนินการ ในส่วนของประเทศไทยได้ดำเนินการโดยคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน พิจารณากำหนดกลยุทธ์และทำที่ รวมทั้งเข้าร่วมเจรจาโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังร่วมกับ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เชี่ยวสมาคมธนาคารไทย ร่วมกันพิจารณา

นอกจากนั้น รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการดำเนินการเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 โดยได้กำหนดไว้ในนโยบายรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554¹

¹ นโยบายรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรแถลงต่อรัฐสภาวันที่ 23 สิงหาคม 2554 หน้า 38-39

“ข้อ 7 นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ข้อ 7.2 สร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนและส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในเอเชีย ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่างๆ และเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และความมั่นคง

ข้อ 7.4 กระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศกลุ่มประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในประเทศไทย พร้อมกับสร้างความคุ้มกันและขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทย”

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่การกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทหน้าที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ²

² แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

เนื่องจากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินมีความสำคัญในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภูมิภาค รวมทั้งสามารถเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทย ประเทศไทยได้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวภายใต้กรอบอาเซียนมาระยะหนึ่ง ตั้งแต่ปี 2539 โดยได้มีการเจรจาแล้วถึง 6 รอบ และประเทศไทยจึงควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะการบริการด้านการเงินมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ดังนั้นเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการดำเนินการในอนาคตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรมีทบทวนการดำเนินการที่ผ่านมาว่ามีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอย่างไร และการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ประเมินการทำงานที่ผ่านมา เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินที่เหมาะสม และสอดคล้องรองรับกับนโยบายรัฐบาล ที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยได้รับประโยชน์อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อทบทวนและประเมินการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการการเงินฝ่ายไทย ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย เป็นต้น ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน

1.2.2 เพื่อทราบกระบวนการทำงานของคณะทำงานจุดอ่อน จุดแข็ง ของประเทศไทยในการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน

1.2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับประโยชน์อย่างยั่งยืน

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคครอบคลุมการดำเนินงานเฉพาะของคณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ที่มีสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นฝ่ายเลขานุการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบของอาเซียน เท่านั้น ครอบคลุมเฉพาะการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน (Financial Services

Liberalization) ไม่รวมถึงการเปิดเสรีภาคการเงิน ที่หมายถึงการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน การเข้าร่วมเจรจาภายใต้คณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

วิธีดำเนินการศึกษา

- (๑) การศึกษาเชิงเอกสาร รวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทุติยภูมิ หาข้อสรุปจากข้อเท็จจริง
- (๒) การใช้ CIPP (Context Input Process and Product) วิธีประเมินการทำงาน โดยการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินผลการดำเนินการ

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่จัดเก็บ 2 แหล่ง ได้แก่

- (๑) การศึกษาเชิงพรรณนาจากเอกสาร (Documentary data) เป็นข้อมูลเชิงทุติยภูมิ โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประชุมคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ผลงานวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย ผลงานวิจัยเรื่องแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 นโยบายรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- (2) การศึกษาจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้คำถามที่มีคำตอบแบบอัตนัย ได้แก่ นางสาวเกตสุดา สุประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักการเงินการคลังอาเซียน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นางสาวพรสา ศิริनुพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการเงินการคลังระหว่างประเทศ นายสมคิด บุญล้นเหลือ ผู้อำนวยการส่วนการเปิดเสรีอาเซียน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้บริหารส่วนสำนักนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อนำมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้วิธี CIPP ประเมินการทำงานของคณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุป

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

1. สำนักงานเศรษฐกิจการคลังในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ในการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงวิธีการดำเนินการต่อไปในอนาคต เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์อย่างยั่งยืน

2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

(1) ทฤษฎีพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ (Interdependence Theory) โรเบิร์ต โอ. เคียวเฮน และโจเซฟ เอช. ไน บิดาของทฤษฎีพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันมีลักษณะการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น การพึ่งพาสินค้า พึ่งพาการลงทุน พึ่งพาเทคโนโลยี พึ่งพาทรัพยากรต่างๆ และความสัมพันธ์ในแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจะทำให้เกิดเหตุการณ์ระหว่างประเทศขึ้น แม้ว่าการพึ่งพาจะเป็นไปในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน แต่โลกทั้งโลกก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ³

(2) ทฤษฎีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Integration Theory) เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความร่วมมือในทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น ดังจะเห็นจากทั่วโลกได้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ มากมาย ทฤษฎีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีนักวิชาการนำเสนอหลายคนแต่ที่มีชื่อเสียงคือทฤษฎีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคของ Bela Balassa (เบลลา บาลาสซา) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายการบูรณาการของยุโรป ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลก บาลาสซา เสนอว่าขั้นตอนของการบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคมี 5 ขั้นตอน ได้แก่

(2.1) ความร่วมมือจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area / Agreement: FTA) หมายถึง ความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้า ยกเลิกภาษีทางการค้าระหว่างกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรีระหว่างประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกยังจัดเก็บภาษีศุลกากรกับประเทศนอกกลุ่มได้ตามนโยบายของตนเอง

³ ทิพย์รัตน์, ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 2552,

<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=477.0;wap2>

(2.2) สหภาพศุลกากร (Customs Union) หมายถึง ประเทศสมาชิกนอกจากจะยกเลิกภาษีทางการค้าลดอุปสรรคระหว่างกันแล้วยังใช้ระบบภาษีศุลกากรกับประเทศนอกกลุ่มในอัตราเดียวกัน หรือมี Common Custom Policy

(2.3) ตลาดร่วม (Common Market) หมายถึง การขยายความร่วมมือด้านการค้าถึงขนาดที่เปิดโอกาสให้ทุน แรงงาน การประกอบการเคลื่อนไหวอย่างเสรีภายในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจัดอยู่ในการรวมกลุ่มระดับนี้

(2.4) สหภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นการรวมตัวกันตั้งแต่ในระดับ 3 ขั้นตอนแรก รวมกับการกำหนดนโยบายสังคม เศรษฐกิจ การเงิน การคลังร่วมกัน

(2.5) สหภาพการเมือง (Political Union) ถือเป็นจุดสุดท้ายของการบูรณาการทางเศรษฐกิจ หมายถึง การใช้นโยบายการเมืองและความมั่นคงอันเดียวกัน เช่นเดียวกับ United States of America ขั้นตอนนี้ยังคงเป็นไปได้ยากเพราะรัฐต่าง ๆ ยังอยากสงวนอำนาจอธิปไตยในการกำหนดนโยบายการเมืองและความมั่นคงของตนเองอยู่⁴

นอกจากนั้น Lloyd, Crosby และ Chia มีความเห็นว่าอาจจำแนกรูปแบบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในทางปฏิบัติได้ 8 รูปแบบ ดังนี้⁵

- Sectoral preferential trading arrangements ซึ่งกำหนดสิทธิพิเศษทางภาษีเฉพาะสินค้าบางกลุ่ม เช่น ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป และ ASEAN Preferential Trading Arrangement (PTA) เป็นต้น

- เขตการค้าเสรี (free trade area) การยกเลิกภาษีศุลกากรและกฎระเบียบการค้าที่มีผลขัดขวางทางการค้า ซึ่งครอบคลุมการค้าในตัวสินค้าและอาจครอบคลุมบริการด้วย

- สหภาพศุลกากร (custom union) การมีอัตราภาษีศุลกากรและกฎระเบียบทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่มเหมือนกัน

- ตลาดร่วม (common market) ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ ทุนและแรงงานและการจัดอุปสรรคและข้อกีดขวางเกี่ยวกับกฎระเบียบทางการค้า

- ตลาดเดียว (single market) หมายถึง common market plus หมายถึง ตลาดร่วมและการมีการปรับกฎหมายระเบียบด้านเศรษฐกิจทั้งหมดและระบบภาษีให้สอดคล้องกัน ซึ่ง AEC น่าจะเข้าข่ายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับนี้

⁴ ibid

⁵ ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, แนวโน้มและกรอบแนวคิด, www.mfa.go.th/internet/europe/paper2.doc

- สหภาพเศรษฐกิจ (economic union) หมายถึง ตลาดร่วมและการรวมสถาบันทางเศรษฐกิจและการประสานนโยบายเศรษฐกิจ และอาจมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจเหนือชาติ (supranational institutions)

- สหภาพการเงิน (monetary union) ซึ่งมีการใช้เงินสกุลเดียวกัน และมีการจัดตั้งธนาคารกลางของกลุ่ม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของยุโรปอยู่ในระดับนี้ ก็มีการจัดตั้ง European Monetary Union ใช้เงินสกุลเดียวกัน

- สหภาพการคลัง (fiscal union) มีแนวทางปฏิบัติด้านภาษีนิติบุคคล และบุคคลธรรมดาเหมือนกันภายใน RTAs นั้นๆ

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเรื่อง CIPP Model

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบชิป (CIPP Model) การประเมินรูปแบบชิป เป็นวิธีการประเมินที่มีผู้นิยมนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตร รวมถึงใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ⁶

1. การประเมินปัจจัยสภาพแวดล้อม (Context evaluation) เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบตัดสินใจในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการ เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบที่แวดล้อม ระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการ หรือองค์การการปฏิบัติงาน ความจำเป็นของการดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยทรัพยากรนำเข้า (Input evaluation) เพื่อช่วยการตัดสินใจในการเลือกใช้กลุ่มของทรัพยากรหรือปัจจัยที่มีข้อนำเข้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของแผนงาน หรือโครงการเป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาแนวทางการจัดหา และจัดสรรทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าซึ่งได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ที่ประหยัดและตอบสนองสูงสุด เทคโนโลยี แผนการดำเนินงาน เป็นต้น

๓. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เพื่อช่วยการตัดสินใจในเรื่องการเลือกวิธีดำเนินการของแผนงานหรือโครงการหรือหากเป็นโครงการที่ดำเนินการอยู่แล้ว ก็เป็นข้อมูลพิจารณาตัดสินใจความก้าวหน้าของวิธีการดำเนินโครงการรวมทั้งการแก้ไขปัญหา ขัดข้อง การประเมินผลประเภทนี้จะกระทำต่อจากการประเมินผลปัจจัยนำเข้า เพื่อค้นหาข้อมูลที่เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาหาวิธี ดำเนินการโครงการที่เหมาะสม นอกจากนี้ การประเมินผลประเภทนี้ จะช่วยค้นหาข้อบกพร่อง และแนวทางการแก้ไขปัญหาค้นหาข้อบกพร่องในระหว่างดำเนินการโครงการด้วย ถ้าเป็นแผนงานหรือโครงการที่ปฏิบัติจริง ก็จะเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า แผนงานหรือโครงการนั้นได้ดำเนินการไปตามกระบวนการที่วางไว้ ซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีความคลาดเคลื่อนประการใด การประเมินผลกระบวนการนี้จะนำไปสู่การประเมินผลขั้นผลผลิต

กล่าวอีกนัยหนึ่ง Process Evaluation เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การ

⁶ สุภาพร พิศาลบุตร ,การประเมินผลโครงการ 2542 ,หน้า 227-228 กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ประเมินกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของนโยบาย / แผนงาน/โครงการซึ่งมักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว

4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินค่าผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้เพื่อช่วยการตัดสินใจว่าในแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ขยาย หรือยุบแผนงานหรือโครงการอย่างไร การประเมินผลประเภทนี้คือการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างไร การประเมินผลประเภทนี้อาจอาศัยการเปรียบเทียบผลผลิตกับเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการแต่การประเมินผลแบบนี้มิได้ให้ความสนใจต่อเรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes)ของนโยบาย / แผนงาน / โครงการเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบชิป (CIPP Model) มุ่งเน้นประเมินในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ การประเมินสาระสำคัญแวดล้อม การประเมินผลปัจจัยนำเข้า การประเมินผลกระบวนการ และการประเมินผลผลิต เป็นหลัก โดยข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินนอกจากจะทำให้ทราบคุณค่าของโครงการแล้ว ยังช่วยให้สามารถค้นหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับโครงการรวมถึงนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้สามารถดำเนินไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีเรื่องการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโครงการ การประเมินโครงการเป็นกระบวนการนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาข้อมูลย้อนหลังทำให้ทราบข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของโครงการ และทราบว่าโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายเพียงใด และช่วยให้ข้อมูลที่เป็นสำหรับการนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต⁷

⁷ อัญชลี ธรรมะวิสิฎกุล, การประเมินโครงการ(1), <http://panchalee.wordpress.com/2009/04/28/project-evaluation1/>

การประเมินโครงการ คือกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ

การประเมินโครงการจะทำให้ได้ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ

แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) CIPP Model เป็นแบบการประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การประเมินเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานตามโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์แค่ไหน อย่างไร⁸

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

(1) ผลงานวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ของพรวสา ศิริनुพงศ์และคณะ⁹ กล่าวถึงทฤษฎีการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินว่า ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีการเงินและการค้าบริการด้านการเงิน เกิดจากการพัฒนาระดับของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในขั้นตอนของตลาดร่วม (Common Market) นำไปสู่ความพยายามให้เกิดการเคลื่อนย้ายเสรีในปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะด้านบริการและการลงทุน ดังนั้น การเปิดเสรีให้เกิดการเคลื่อนย้ายภาคบริการ (Free Movement on Services) จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในขั้นตอนของการเป็นตลาดร่วม

⁸ เอกพงศ์, แบบจำลองการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP Model, <http://km.most.go.th/content/2552>

⁹ พรวสา ศิริनुพงศ์และคณะ, โครงการวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558, 2554

ทฤษฎีว่าด้วยการเปิดเสรีทางการค้าภาคบริการด้านการเงิน คือการเปิดเสรี (Liberalization) ที่นำเอานำเอามิติทางเศรษฐกิจด้านการค้า (Trade) เข้ามาเกี่ยวข้อง ทฤษฎีทางวิชาการว่าด้วยการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินยังมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับเรื่องการค้าเสรีทางการเงิน และส่วนใหญ่จะอิงอยู่กับแนวคิดทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก โดยเฉพาะภายหลังจากการเจรจาการค้าโลกรอบอุรุกวัยจบลงเมื่อปี ค.ศ. 1993 โดยการเจรจาการค้าภาคบริการมีหัวใจหลักอยู่ที่การลดหรือยกเลิกอุปสรรคทางการให้บริการ (reduction or elimination of barrier to services) เช่นเดียวกับการเจรจาเปิดเสรีการค้าสินค้า

การค้าบริการแตกต่างจากการค้าสินค้า คือ การค้าบริการไม่สามารถจับต้องได้ ไม่มีสภาพคงทนถาวร และการบริโภคและการผลิตการบริการจะเกิดขึ้นพร้อมกัน นอกจากนี้ บริการยังแตกต่างจากสินค้าในแง่ของความไร้พรมแดน (Unstoppable-No concrete Barriers) กล่าวคือ การค้าสินค้านั้นรัฐบาลสามารถควบคุมการนำเข้าส่งออกได้ที่พรมแดน แต่การบริการแทบจะไม่สามารถควบคุมการนำเข้าส่งออกได้เลย เพราะจับต้องไม่ได้และการบริการหลายแบบเกิดขึ้นได้ ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์ โทรสาร การควบคุมโดยใช้กฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศ

นอกจากนั้น การพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป (Technological Development) ทำให้ธุรกรรมการให้บริการลูกค้าไม่จำเป็นต้องให้บริการกันในเชิงกายภาพ ตัวอย่างเช่น ธุรกรรมด้านธนาคารหรือประกันภัยระหว่างประเทศ ที่กระทำกันง่ายและรวดเร็วทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ บริการด้านการเงินยังถือเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย (Finished Product) และเป็นปัจจัยการผลิตให้แก่สินค้า (Service As Input)

ทั้งนี้ การค้าในภาคบริการตามแนวคิดขององค์การการค้าโลก แบ่งลักษณะการค้าหรือการให้บริการ ออกเป็น 4 รูปแบบ (Modes) ได้แก่

รูปแบบที่ 1 (Mode 1) : การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) เป็นการ “ให้” บริการจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง อาทิ การให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

รูปแบบที่ 2 (Mode 2) : การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption Abroad) โดยผู้บริโภคหรือบริษัทไป “ใช้” บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ

รูปแบบที่ 3 (Mode 3) : การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Commercial Presence) โดย องค์กรธุรกิจต่างชาติไป “จัดตั้ง” บริษัทลูกหรือสาขาเพื่อให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ ธนาคารต่างประเทศไปจัดตั้งสำนักงานประกอบกิจการในประเทศหนึ่ง

รูปแบบที่ 4 (Mode 4) : บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค (Presence of Natural Persons) เป็นการที่บุคคลธรรมดาแต่ละคนเดินทางจากประเทศของตนเพื่อ ไปให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ ไปเป็นที่ปรึกษา

WTO ได้ให้คำจำกัดความของบริการการเงินและประเภทของบริการการเงินที่สามารถนำมาเปิดเสรีการค้าว่า บริการการเงิน หมายถึง “การบริการใดๆ ที่มีลักษณะทางการเงิน ซึ่งเสนอโดยผู้ให้บริการการเงินของสมาชิก โดยการบริการการเงินจะรวมถึง การประกันภัยและ บริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย การธนาคาร และการบริการการเงินอื่นๆ” โดยแบ่งประเภท หรือธุรกรรมของบริการการเงินเพื่อการค้าเสรี 16 ประเภท เกี่ยวข้องกับการให้บริการโดย ตัวกลางทางการเงินหรือสถาบันการเงิน ทั้งประเภทธนาคาร ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย หลักทรัพย์ จัดการกองทุนรวม และบริการด้านการเงินเฉพาะอื่นๆ เช่น ลิซซิ่ง และที่ปรึกษาทางการเงินด้วย

การเจรจาเพื่อเปิดเสรีการค้าภาคบริการด้านการเงินนั้น จะมีแนวทางในการเจรจา เพื่อ “เปิดตลาด” การค้าบริการด้านการเงินทั้ง 16 ประเภทย่อยตาม 4 รูปแบบ การเปิดตลาดใน ภาคบริการ คือการ “ลดอุปสรรคทางการค้าจากกฎเกณฑ์การกำกับดูแลภายในประเทศ (Domestic Regulation)” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อุปสรรคทางการค้าบริการจะอยู่ที่ตัว มาตรการของทางการภายในประเทศที่เป็นตัวควบคุมหรือกำกับการดำเนินกิจกรรมในสาขา บริการนั้นๆ เป็นสำคัญ

(2) ผลงานวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้า เสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย ของ สมคิด บุญล้นเหลือ และคณะ¹⁰

คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญใน หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการในสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย และสำรวจความคิดเห็นด้วย การใช้แบบสอบถามผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจภาคเอกชน โดยใช้แนวคำถามสัมภาษณ์และ แบบสอบถาม และสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะเบื้องต้นของโครงสร้างกรอบการเจรจาที่เหมาะสม ในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย สรุปได้ในประเด็นที่ น่าสนใจบางประเด็น ดังนี้

¹⁰ สมคิด บุญล้นเหลือและคณะ, โครงการวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของ ไทย, 2552

(2.1) วัตถุประสงค์การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการทางการเงินของไทย

- เพื่อพัฒนาการแข่งขันในภาคบริการด้านการเงินในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน
- เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้บริโภคของไทยได้รับบริการด้านการเงินที่เพิ่มมากขึ้น มีความหลากหลาย และมีคุณภาพ
- เพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลภาคบริการด้านการเงินในประเทศไทย โดยคำนึงถึงสิทธิของทางการในการควบคุมเงินทุนเคลื่อนย้ายและการใช้มาตรการเพื่อความมั่นคงในระบบการเงิน
- เพื่อลดอุปสรรคหรือข้อกีดกันทางธุรกิจบริการด้านการเงินในประเทศคู่เจรจา
- เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศคู่เจรจา

(2.2) เป้าหมายและจุดยืนในการเจรจา

- เจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ
- คำนึงถึงระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความพร้อมของกฎหมายภายใน
- มีระยะเวลาให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการปรับตัว
- ตั้งอยู่บนหลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

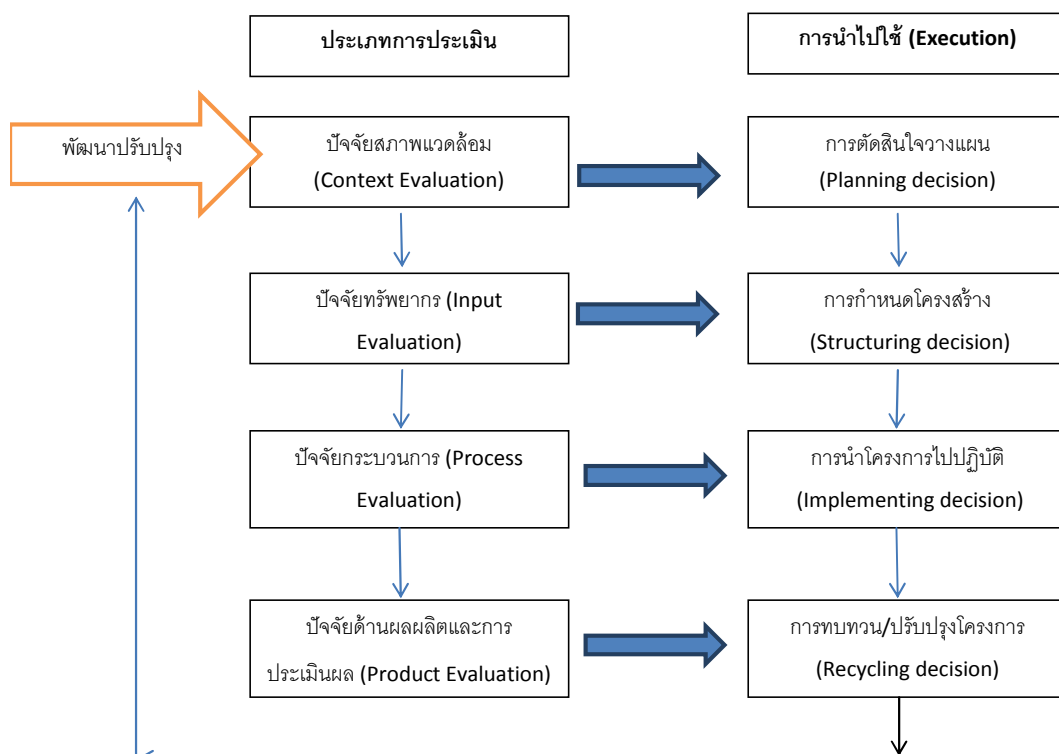
(2.3) แนวทางการเจรจา ดำเนินการในรูปแบบ Positive List Approach หรือแนวทางจัดทำรายการธุรกิจที่ต้องการผูกพันเปิดเสรี หากไม่ระบุไว้จะไม่ผูกพันการเปิดเสรีให้เป็นแนวทางหลัก โดยควรมีการทบทวนรายการทุก 3 หรือ 5 ปี เพื่อเพิ่มเติมหรือลดทอนรายการที่ผูกพันไว้แล้ว

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ประเมินการดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณา การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

การดำเนินโครงการของภาครัฐในกรอบการเจรจาเสรีการค้าต่างๆ ต้องมีการวางแผนโครงการโดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงการคำนึงถึงผลกระทบในเชิงกว้าง เพื่อการวางแผนโครงการและการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ตลอดจนการออกแบบโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการบริหารโครงการ กระบวนการวางแผนโครงการและการประเมินผลโครงการ ดังแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิ ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน

ที่มา : การวัดผลและการสร้างแบบสอบถาม, เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2540

การวิเคราะห์การประเมินการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินโดยมุ่งเน้นที่การทำงานร่วมกันของหน่วยงานนโยบาย หน่วยงานกำกับดูแล และภาคธุรกิจไทยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้วิธี CIPP Model

3.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม

เหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

หลังจากการจัดตั้งองค์การการค้าโลก เมื่อปี 2538 และการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียน ได้มีการผลักดันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินที่เข้มข้นขึ้น กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเห็นความสำคัญของการบริการด้านการเงิน เนื่องจาก ภาคการเงินเป็นสาขาบริการที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และรัฐมีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองการค้าบริการด้านการเงิน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้รัฐมีความจำเป็นต้องควบคุมกำกับดูแลสาขาการบริการด้านนี้อย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเข้าสู่การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินได้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก กระทรวงการคลังจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเมื่อปี 2543 โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นประธานคณะทำงานฯ และกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นฝ่ายเลขานุการฯ และองค์ประกอบคณะทำงานประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และภาคเอกชน เช่น สมาคมธนาคารไทย เป็นต้น เพื่อดำเนินการพิจารณาจัดทำที่ไทยใช้ในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ทั้งในกรอบพหุภาคี เช่น อาเซียน องค์การการค้าโลก และกรอบทวิภาคี เช่น ไทยกับประเทศคู่เจรจา เช่น ไทย-ชิลี เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินคือการมุ่งเน้นการเข้าสู่ตลาด 6 ประเภท คือ

- (1) จำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติ
- (2) จำนวนบุคลากรต่างชาติ
- (3) ประเภทนิติบุคคล
- (4) จำนวนผู้ให้บริการ
- (5) การจำกัดมูลค่ารวมการให้บริการหรือ สินทรัพย์รวม
- (6) ข้อจำกัดด้านประเภทการให้บริการ

ทั้งนี้ การเปิดเสรีฯ มีข้อจำกัดด้านกฎระเบียบภายใน เช่น พระราชบัญญัติต่างๆ ซึ่งได้ระบุข้อจำกัดในการเปิดเสรีด้านต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้นและเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

การพิจารณาจัดทำทำที่ไทย เป็นการพิจารณาทั้งการทำข้อเสนอ (offer list) เพื่อนำเสนอในการเจรจาในสาขาย่อย หรือ กิจกรรมที่ไทยมีความพร้อมในการเปิดเสรีให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามาประกอบกิจกรรมนั้นๆ ต่อประเทศไทย และพิจารณาข้อเรียกร้อง (request list) ของคู่เจรจาว่าภาคบริการด้านการเงินของไทย พร้อมที่จะเปิดให้ได้หรือไม่ ทั้งนี้การเปิดเสรีในสาขาย่อยหรือกิจกรรมใด ก็จะเปิดเป็นการทั่วไปให้ทุกประเทศที่อยู่ในกรอบการเจรจานั้นๆ เช่น ในกรอบอาเซียน ก็จะเปิดให้แก่ทุกประเทศในอาเซียน ไม่เฉพาะประเทศที่ขอมมา และพิจารณาจัดทำข้อเรียกร้องของไทย เพื่อเข้าสู่ตลาดในประเทศอื่นในอาเซียน นอกจากนั้น คณะทำงานฯ จะต้องพิจารณาร่างข้อบท (Text) การเปิดเสรี เพื่อใช้ในการเจรจาในกรอบต่างๆ ด้วย

การใช้ CIPP Model ในการประเมินการดำเนินการการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน โดยการประเมินหาปัจจัยของความสำเร็จของโครงการด้วยการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อม Context Evaluation ได้มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เช่น

- ความพร้อมด้านกฎระเบียบภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- ทำเล ที่ตั้ง ชัยภูมิของประเทศไทย
- วิวัฒนาการของภาคการเงินไทย
- ความสัมพันธ์ของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า
- ความได้เปรียบของสาขาบริการด้านการเงินไทย เป็นต้น

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินประกอบไปด้วย 3 สาขาหลัก คือ สาขานาการ สาขาประกันภัย และสาขาหลักทรัพย์ ดังนั้น การทำแบบสอบถามสำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อประเมินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินได้รวบรวมความเห็น ทศนคติ และการประเมินการทำงานของ คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของไทย ซึ่งมีการทิจในการกำหนดทิศทาง การวางนโยบาย ศึกษาผลกระทบ และการออกมาตรการกำกับดูแลเพื่อบรรเทาผลกระทบ อีกทั้งยังเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในเชิงสถาบันจากการเปิดเสรีฯ

ในการนี้ การวิเคราะห์ CIPP ของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินจึงเป็นรูปแบบการทำแบบสอบถามสัมภาษณ์ความคิดเห็นถึงข้อจำกัดและความพร้อมด้านต่างๆ โดยคัดเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในคณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน เช่น ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายการเงินการคลังอาเซียน ผู้อำนวยการส่วนนโยบายการเงินเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการส่วนนโยบายการเงินอาเซียน เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและทัศนคติต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินจากหน่วยงานหลัก ประกอบด้วยผู้เข้ารับการสัมภาษณ์มีรายชื่อและตำแหน่ง ดังนี้

1. นางสาวเกตุศดา สุประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการเงินการคลัง
อาเซียน
2. นางสาวพรวิสา ศิริบุบผะ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการเงินการคลังระหว่าง
ประเทศ

3. นายสมคิด บุญถิ่นเหลือ ผู้อำนวยการส่วนเปิดเสรีอาเซียน
4. ผู้บริหารส่วนสำนักนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยการสัมภาษณ์มุ่งเน้นคำถามเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของประเทศ
ไทยประกอบด้วยการนำปัจจัยด้าน กฎระเบียบภายในประเทศและระหว่างประเทศ ความพร้อม
ด้านภูมิศาสตร์ ความพร้อมของภาคธุรกิจไทย บริบททางการเมืองที่เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ และปัจจัยได้เปรียบอื่นๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

จุดแข็ง

1. ทำเลที่ตั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คนมีความเห็นตรงกันว่า ประเทศไทยมีข้อ
ได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้ง เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศในอาเซียนมากที่สุด โดยเฉพาะใน
กลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง หรือกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งทำให้ไทยสามารถเป็นจุดเชื่อมโยงทาง
ภูมิศาสตร์ในกรอบความลุ่มแม่น้ำโขง การที่ประเทศไทยอยู่ใกล้เศรษฐกิจ พม่า ลาว กัมพูชา และ
เวียดนาม ทำให้เกิดโอกาสในการลงทุนในเศรษฐกิจกำลังเปิดใหม่เหล่านี้ และประเทศไทยน่าจะ
ได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน หากประเทศไทยสามารถไป
ดำเนินการธุรกิจด้านสถาบันการเงินได้ในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเข้าไปดำเนินธุรกิจ
ของภาคเอกชนไทย

สำหรับประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกัน แต่ผู้ทำการศึกษา
มีความเห็นว่า ในส่วนของการค้าบริการด้านการเงิน สถานที่ตั้งไม่น่าจะเป็นปัจจัยหลักที่
มีความสำคัญในการให้หรือการใช้บริการ เนื่องจากเป็นการบริการที่ผู้ให้บริการไม่จำเป็นต้องอยู่
ในสถานที่ตั้ง จึงสามารถให้บริการได้ เรียกว่าเป็นการบริการที่ไม่มีพรมแดนกั้นจะได้ ปัจจัย
สำคัญของการค้าบริการด้านการเงิน ควรเป็นเรื่องคุณภาพการให้บริการ และประสิทธิภาพในการ
ช่วยส่งเสริมการค้า

อย่างไรก็ตาม ในฐานะผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญใน
การพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจมองเห็นว่า ทำเลที่ตั้งของ
ไทยเป็นจุดศูนย์กลางในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง หรือในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่ทำให้ไทยน่าจะ

ได้เปรียบให้การเข้าสู่ตลาดของประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยัง ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการด้านการเงินนัก

2. ข้อได้เปรียบด้านความสามารถในการค้าบริการด้านการเงินไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คนมีความเห็นตรงว่า แม้ภาคการเงินไทยจะเป็นรองสิงคโปร์และมาเลเซีย แต่ยังเป็นต่อสำหรับอีก 7 ประเทศในอาเซียน ซึ่งนับเป็นโอกาสในการขยายบริการด้านการเงินในประเทศเหล่านี้ โดยเฉพาะสาขาประกันสุขภาพ และธุรกิจให้คำปรึกษาด้านการเงิน นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความเชี่ยวชาญในการให้บริการแก่ตลาดภายในประเทศ มีความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้บริการทางการเงินไทยโดยเฉพาะลูกค้ารายย่อย ธนาคารพาณิชย์ไทย มีระดับการพัฒนาที่ดีเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน สามารถให้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินทั้งแบบ plain และ complex เพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้ากลุ่มต่างๆ รวมทั้งมีการปรับแผนธุรกิจให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ด้วยการ insource/outsourcing และการร่วมมือกับพันธมิตรในต่างประเทศเพื่อขยายการลงทุนและสนับสนุนการทำธุรกิจข้ามพรมแดน

จุดอ่อน

1. ทัศนคติของนักลงทุนไทย คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่าอาจเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรี เนื่องจากมีแนวทางการลงทุนเชิงรับและไม่ประสงค์จะออกไปลงทุนในต่างประเทศด้วยเหตุผล เช่น มาตรการส่งเสริมการลงทุน ข้อมูลข่าวสาร และด้านการเงิน

ผู้ให้สัมภาษณ์จากทั้งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ยังมีความเห็นที่ตรงกันในเรื่องของวิวัฒนาการของภาคการเงินไทยโดยเฉพาะ 10 ปี ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีนโยบายด้านการเงินที่ค่อนข้างปิดและมุ่งเน้นการบริหารความเสี่ยงมากขึ้น และถึงแม้ภายหลังปี พ.ศ. 2540 โครงสร้างและรูปแบบของสถาบันการเงิน (ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) ได้ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป็นสถาบันตัวกลางที่ทำหน้าที่ระดมเงินออมและจัดสรรเงินทุนในระบบเศรษฐกิจอย่างมีการบริหารความเสี่ยงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่แนวคิดการรุกตลาดด้านการเงินค่อนข้างน้อย แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่าเนื่องจากวิกฤตด้านการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อ 15 ปีก่อน ทำให้ผู้กำกับ ดูแลนโยบายการเงินของไทยต้องดำเนินนโยบายอย่างระมัดระวัง

2. ปัญหาทางการเมือง คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่าประเทศไทยมีอุปสรรคด้านการขยายตลาดอันเนื่องมาจากปัญหาทางการเมืองและความไม่สงบตามชายแดน และผู้บริหารส่วนท้องถิ่นนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเห็น

ว่า มาตรการแทรกแซงต่างๆ อันส่งผลต่อความไม่มั่นคงและความมั่นใจของนักลงทุนใน real sector อีกทั้งการค่าบริการด้านการเงินอาจได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ เนื่องจากปริมาณการค้าชายแดนมีแนวโน้มลดลง ธุรกิจไทยและกัมพูชาชะลอการลงทุนระหว่างกันเพราะความไม่เชื่อมั่นในด้านเสถียรภาพทางการเมือง จึงส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินเนื่องจากปริมาณการทำธุรกรรมระหว่างประเทศลดลง และยังไม่จูงใจให้ธนาคารพาณิชย์เข้าไปจัดตั้งกิจการในประเทศที่มีความขัดแย้งทางการเมืองกับไทย

3. มาตรการและข้อจำกัดด้านการเงิน คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่ามาตรการและข้อจำกัดด้านการเงิน เช่น การควบคุมเงินทุนขาออกจากประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการค่าบริการด้านการเงิน และเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอีกนัยหนึ่ง จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบภายในที่เห็นว่ารัดกุมเกินไปอย่างไรก็ตาม ผู้บริหารส่วนสำนักนโยบายต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลได้ให้ความสำคัญกับมาตรการบริหารความเสี่ยง และสร้างเสถียรภาพทางการเงิน เป็นสำคัญ เห็นว่ากฎระเบียบต่างๆ อาทิ พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน และ พ.ร.ฎ. ว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น มีความเหมาะสมดีแล้ว

ผู้ทำการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในทั้งสองประเด็น และเห็นว่าปัจจุบัน หน่วยงานภายในผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินของไทย โดยเฉพาะสถาบันการเงินและธุรกิจประกันภัยมีความเข้มงวดในธุรกิจที่หน่วยงานตนกำกับดูแลเป็นอย่างมาก แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ เนื่องจากมีบทเรียนเรื่องวิกฤตการณ์ทางการเงินของไทย ในปี 2540

3.2 ปัจจัยด้านทรัพยากรนำเข้า

การดำเนินโครงการต่างๆ จะสำเร็จได้ ต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรนำเข้าเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และแผนการดำเนินการ เป็นต้น ในส่วนของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีด้านการเงิน มีปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยบุคลากรของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังเป็นประธานและฝ่ายเลขานุการ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กสท.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ สมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

สมาคมบริษัทจัดการลงทุน สมาคมประกันวินาศภัย สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมไทยผู้ประกอบธุรกิจเงินร่วมลงทุน สมาคมไทยผู้ประกอบธุรกิจแฟคตอริ่ง สมาคมธุรกิจเช่าซื้อไทย ชมรมธุรกิจบัตรเครดิต เป็นต้น

ในส่วนของงบประมาณ ใช้งบประมาณทางการจ้างบุคลากร ในส่วนอื่นๆ อาจมีการทำโครงการวิจัยที่ใช้ประกอบหรือเสริมการดำเนินการ เช่น ผลงานวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย ผลงานวิจัยเรื่องแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 หรืองบประมาณในการจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Public Hearing) เพื่อนำไปประกอบการนำเสนอรัฐสภาให้เห็นชอบตามมาตรา 190 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

การวางแผนการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน คณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินได้ดำเนินการตามแผนที่ตกลงกันในการเจรจาความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน คือ ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีพันธกรณีที่จะต้องเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Financial Liberalization under the ASEAN Framework Agreement on Services) ที่ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Summit Declaration of 1995) ที่ระบุให้ประเทศสมาชิกจัดทำความตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือและการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการให้แกกันมากกว่าที่ได้ผูกพันเปิดเสรีให้แก่ประเทศสมาชิก WTO โดยให้เริ่มเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการรอบแรกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2539 และให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 3 ปี และเริ่มการเจรจารอบต่อไป จนปัจจุบันมีการเจรจาไปแล้ว 6 รอบ และมีการจัดทำข้อผูกพันในด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และด้านอื่นๆ (Additional Commitments) ไปแล้ว ลงนามใน Protocol ไปแล้ว 6 ฉบับ โดยใช้แนวทางการเจรจาของ GATS เป็นหลัก กล่าวคือ การเจรจาแบบ Positive List Approach โดยการยื่นข้อเรียกร้อง (Request) และข้อเสนอ (Offer) เพื่อจัดทำตามตารางข้อผูกพัน (schedules of commitments) ในสาขาที่ต้องการเปิดตลาด

ภายหลังจากที่ผู้นำได้ร่วมลงนามในปฏิญญาวาดด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือที่เรียกว่า ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint รวมทั้งจัดทำตารางยุทธศาสตร์สำหรับการดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ Strategic Schedule ในปี 2550 คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการตามกำหนดการที่ผูกพันใน Strategic Schedule คือ มีการจัดทำ Pre Agreed Flexibility รายการกิจกรรมหรือสาขาที่ต้องการจะสงวนไว้ไม่ผูกพัน

การเปิดเสรีภายหลังปีค.ศ. 2015 เนื่องจากสาขาบริการด้านการเงินเป็นสาขาที่มีความอ่อนไหว และมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนจึงตกลงกันว่าเป็นสาขาที่สามารถยืดหยุ่นไม่ต้องเปิดเสรีเต็มรูปแบบในปีค.ศ. 2015

การวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า จากการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ บุคลากร และหน่วยงานผู้มีส่วนร่วม ว่าเป็นอุปสรรคหรือโอกาสอย่างไรต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของไทย สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง

1. การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คน มีความเห็นว่า การบูรณาการการทำงานเป็นไปอย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และเข้าอกเข้าใจกัน แม้ในประเด็นที่มีความเห็นไม่ตรงกันในบางครั้ง ก็สามารถหาหรือหาข้อยุติได้

จุดอ่อน

1. บุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่า บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเงินและการเจรจายังไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน เนื่องจากมีการโยกย้าย หรือการรับข้าราชการใหม่ ยังไม่เพียงพอ ทำให้ขาดบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะด้าน ซึ่งการสร้างบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบการเงินในเชิงลึกจนมีความเชี่ยวชาญ ต้องใช้เวลาพอสมควร

2. งบประมาณสำหรับการวิจัยมีจำนวนน้อยและขาดผู้สนใจในการทำวิจัยในสาขานี้ คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่างานวิจัยมีความสำคัญต่อการพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเพื่อช่วยการวิเคราะห์ในเชิงลึกที่จะช่วยในการวางแผนทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินได้อย่างสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันยังมีงบประมาณในด้านนี้ไม่เพียงพอ

3. การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการทางการเงิน คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่า ผู้รับบริการด้านการเงินยังไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาเปิดเสรีด้านการเงินเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบของการรับบริการโดยตรง

4. การวางแผนงานการดำเนินการยังเป็นเชิงรับมากกว่าเชิงรุก คุณเกตุสุดาฯ คุณพรวสาฯ และคุณสมคิดฯ มีความเห็นว่า บุคลากรที่มีความรู้ในเชิงลึกยังมีไม่เพียงพอ และยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในงานอื่นอีกด้วย ทำให้ต้องดำเนินการในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก แม้ต้องการวางแผนการดำเนินการให้เป็นระบบในระยะยาว ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะความไม่ต่อเนื่องของผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 3.1 ตารางเปรียบเทียบงบบุคลากรประจำปี พ.ศ. 2550-2556
ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

แผนงาน/ หมวดรายจ่าย	งบที่ได้จัดสรร (ล้านบาท)						ขอตั้ง
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
งบบุคลากร	101.49	108.16	117.53	125.20	129.41	118.28	128.77
เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	94.07	99.21	108.58	115.53	120.04	109.75	118.82

นอกจากนี้ ยังมีงบประมาณบุคลากรของกระทรวงการคลัง ปีละ 3.5 ล้านบาท เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของ สศค. เช่น การจัดอบรม การสัมมนา และการส่งเข้าร่วมการฝึกอบรมที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงเงินสนับสนุนงานวิจัยของสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

แหล่งทุน	ปีงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	โครงการวิจัยของสำนัก นโยบายเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศและงบประมาณ(บาท)
เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ (SAL)	2551	11,733,385	
เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ (SAL)	2551-2552 (โครงการ 2 ปี)	19,400,644	
เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ (SAL)	2552	6,245,800	กรอบการเจรจาที่เหมาะสมใจ การจัดทำความตกลงเขตการค้า เสรีภาคบริการด้านการเงินของ ไทย (593,300)
เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ (SAL)	2553	3,571,000	
งบประมาณปี 2554	2554	3,246,000	
งบประมาณเงินฝาก ค่าใช้จ่ายเก็บภาษี ท้องถิ่น ของ	2554	9,577,960	แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาด สาขาบริการทางการเงินใน ประเทศกัมพูชาภายใต้แผนการ

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงเงินสนับสนุนงานวิจัยของสำนักงานนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ต่อ)

แหล่งทุน	ปีงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	โครงการวิจัยของสำนัก นโยบายเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศและงบประมาณ(บาท)
ปีงบประมาณ 2553 และ 2554			เป็นประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนในปี 2558 (1,281,200)
เงินกู้เพื่อปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจ (SAL)	2555	3,145.900	การจัดทำดัชนีชี้วัดระดับความ พร้อมในการริเริ่มสกุลเงิน อาเซียนและศึกษาผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจไทยภายใต้สกุล เงินอาเซียน (1,842,700)

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้ทำการศึกษาเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องงบประมาณ ทั้งด้าน

(1) บุคลากร เนื่องจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยงานเล็กมีจำนวนข้าราชการประมาณ 300 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะทำงานฯ มี 4 คน และยังมีภารกิจต้องปฏิบัติงานด้านอื่นอีก เช่น ความร่วมมือด้านการเงินระหว่างประเทศในเวทีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอเปค อาเซม เป็นต้น และ (2) ด้านงานวิจัย ปีหนึ่งๆ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้รับเงินจัดสรรให้ทำการวิจัย (ทั้งจากเงินกู้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เงินงบประมาณประมาณปีละ 3 – 10 ล้านบาท) ในช่วงปี 2550-2553 ยังได้รับเงินกู้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจประมาณปีละสิบล้านบาท แต่หลังจากเงินกู้ดังกล่าวหมดลง ก็ต้องขอรับเงินงบประมาณ ซึ่งได้รับประมาณปีละ 3 ล้านบาท ซึ่งสามารถทำวิจัยระดับเล็กๆได้ประมาณปีละ 5 – 7 โครงการ ซึ่งเงินจัดสรรการทำงานวิจัยดังกล่าวยังต้องกระจายไปในโครงการวิจัยในด้านอื่นๆ อีกด้วย

3.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ

การประชุมคณะทำงานฯ จากการสืบย้อนหลังไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 คณะทำงานมีการประชุมประมาณปีละ 1 – 4 ครั้ง โดยมีระเบียบวาระและรายงานการประชุมชัดเจน มีการทำรายงานการประชุม นอกจากนั้น ก่อนการประชุมคณะทำงานฯ จะมีการประชุมกลุ่มย่อยตามสาขา เช่น สาขานาการ และสาขาประกันภัย โดยเชิญผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย คปภ.

หรือ กลด. เพื่อหารือในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาขานั้นๆ โดยการประชุมดังกล่าวนี้ จะไม่มีการบันทึกการประชุมหรือสรุปการประชุมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมคณะทำงานฯ เมื่อมองย้อนไปนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก โดยจำนวนของผู้เข้าร่วมประชุมมักขึ้นอยู่กับวาระการประชุมในรอบนั้นๆ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตนอย่างไร

ตารางที่ 3.3 ตารางจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม

ปี พ.ศ.	ค่าเฉลี่ยรายปีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม (คน)	จำนวนการประชุม (ครั้ง)
2555	33.5	2
2554	25	4
2553	22	2
2552	31	1
2551	25	1
2550	34	4
2549	35	4
2548	29	4
2547	36	5
2546	24	4

จากตารางข้างต้น ในช่วงแรกของการประชุมมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันสืบเนื่องมาจากการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเป็นกระแสที่ถูกจับตามองจากหน่วยงานหลายฝ่าย จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงและการระงับการเจรจาในหลายกรอบในช่วงปี พ.ศ. 2550 อีกทั้งการมีมาตรา 190 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ระบุให้กรอบความตกลงใดๆ ที่จะทำขึ้นต้องมีกระบวนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา ก่อน ซึ่งเป็นเสมือนขั้นตอนกั้นกรองในความตกลงอีกชั้นหนึ่ง จึงทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่อนคลายการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม เพราะเห็นว่าสามารถมีส่วนร่วมได้อีกครั้งในขั้นตอนประชาพิจารณ์

คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีด้านการค้าบริการด้านการเงินมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ผู้เข้าร่วมการประชุมครบองค์ประชุมทุกครั้ง โดยเฉพาะผู้แทนจากภาคราชการ อย่างไรก็ตาม ผู้แทนจากบางหน่วยงานที่เข้าร่วมการประชุมจะไม่ต่อเนื่อง ขึ้นกับว่าวาระของการประชุมจะเป็นเรื่องใด เช่น ถ้าการประชุมมีวาระการพิจารณาเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในภูมิภาคอาเซียน ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่เข้าร่วมการประชุมจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน แม้จะเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้ความเห็นหรือให้ข้อมูลในภูมิภาคนั้นๆ แต่ก็อาจทำให้ขาดความต่อเนื่องและรับทราบความเป็นไปของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในเชิงลึก (อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามผู้แทนจากบางหน่วยงานเรื่องปัญหาความต่อเนื่องของผู้เข้าร่วมประชุม ทราบว่า มีบางช่วง มีการปรับโครงสร้างองค์กร ทำให้ไม่สามารถส่งผู้แทนที่รับผิดชอบมาร่วมประชุมอย่างต่อเนื่องได้)

นอกจากนั้น ก่อนการประชุมคณะทำงานฯ ฝ่ายเลขานุการจะจัดการประชุมหารือย่อยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เป็นต้น เพื่อขอรับทราบข้อมูลและหารือเพื่อหาข้อสรุปก่อนการประชุมคณะทำงานฯ ใหญ่ เพื่อประหยัดเวลา เพราะจะมีการลงในรายละเอียดในประเด็นต่างๆ อย่างมาก

หลังจากคณะทำงานฯ ได้ข้อสรุปและมติการประชุมแล้ว ฝ่ายเลขานุการจะนำเสนอกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบ ก่อนนำไปใช้เป็นท่าทีในการเจรจา หรือส่งท่าทีให้กระทรวงพาณิชย์ในฐานะหน่วยงานหลักในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการในภาพรวมใช้เป็นท่าทีประกอบการเจรจาในภาพรวม

อย่างไรก็ตามในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน ในการเจรจาแต่ละรอบต้องมีการลงนามใน Protocol to Implement the Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement of Services ซึ่งมีการดำเนินการแล้ว 5 ฉบับ เพื่อผูกพันการเปิดเสรีในแต่ละรอบ ซึ่งภายหลังจากการใช้รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่มาตรา 190 กำหนดว่า

“.....มาตรา 190 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว

ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็วเหมาะสม และเป็นธรรม.....”

ดังนั้นก่อนการลงนามใน Protocol จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เพื่อนำเสนอรัฐสภาอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนาม และก่อนหน้าจะเสนอรัฐสภาจะต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ขอรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน (Public Hearings)

การประเมินปัจจัยด้านกระบวนการได้มีการนำปัจจัยด้านการวางนโยบาย แผนโครงการ และขั้นตอนการทำงาน ของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน โดยพิจารณานโยบายและมาตรการในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน จากการสัมภาษณ์ของหน่วยงานระดับนโยบาย คือ สศค. หน่วยงานกำกับดูแล คือ ธ.ป.ท. สามารถสรุปได้ ดังนี้

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คน

1. กระบวนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ควรมีกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ผู้รับบริการด้านการเงิน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง

2. ขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินควรใช้กฎระเบียบที่บังคับใช้ภายในประเทศเป็นรากฐานของมาตรการเปิดเสรีฯ และจะไม่มีมาตรการเปิดเสรีฯ ให้สิทธิประโยชน์กับผู้ให้บริการต่างชาติมากกว่าผู้ให้บริการไทย

จุดแข็ง

1. การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คน มีความเห็นตรงกันว่า หน่วยงานภายใต้คณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินได้รับการ

ประสานงานกับ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นอย่างดี รวมถึงได้รับความมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดมาตรการต่างๆ และสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานอื่นๆ อย่างดี

2. การดำเนินการของฝ่ายเลขานุการฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คน มีความเห็นตรงกันว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ทำการศึกษาภาพรวม ผลกระทบ และแนวทางแก้ปัญหา ที่เกี่ยวเนื่องจากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินอย่างครบถ้วนและเป็นที่น่าสนใจ

จุดอ่อน

1. ขาดการศึกษาเชิงลึก คุณสมคิดฯ มีความเห็นว่า การขาดการศึกษาในด้านความพร้อมของคู่เจรจาในเชิงลึก ทำให้เป็นอุปสรรคในการวางมาตรการที่เหมาะสมในการเจรจาความตกลง

3.4 ปัจจัยด้านปัจจัยผลผลิต

ผลผลิตจากการพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน คือ ข้อผูกพันการเปิดเสรีด้านการค้าบริการการเงิน ที่ได้ปรากฏในเอกสารแนบของ Protocol to Implement the Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement of Services จำนวน 6 ฉบับ นอกเหนือจากผลการประชุมเจรจาของ คณะทำงานเปิดเสรีทางการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (Working Committee on ASEAN Financial Services Liberalization under ASEAN Framework Agreement on Services : WC-FSL/AFAS)

เนื่องจากคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีฯ มิได้มีการจัดทำ ผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดเพื่อวัดผลสำเร็จของการดำเนินงาน การวัดผลผลิตของคณะทำงานฯ จึงวัดจากผลการดำเนินงาน และตัวชี้วัดของเลขานุการคณะทำงานในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน

ในตารางที่ 3.4 ดังนี้

ภารกิจ/แผนการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน
			1	2	3	4	5	
<u>ปีงบประมาณ 2550</u> วิเคราะห์เสนอแนะทำที่หรือแผนการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในกรอบความตกลงระดับภูมิภาคอาเซียน :AFAS	ระดับความสำเร็จของการวิเคราะห์เสนอแนะทำที่หรือแผนการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในกรอบความตกลงระดับภูมิภาคอาเซียน :AFAS ในการเจรจารอบที่ 4 ขั้นที่ 1 จัดทำแนวทาง ข้อคิดเห็น หรือแผนการเจรจา ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทาง ข้อคิดเห็น หรือแผนการเจรจาต่อคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีบริการด้านการเงิน ขั้นที่ 3 คณะทำงานฯ เห็นชอบแนวทางที่เสนอ	ขั้นที่ 3	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3	ขั้นที่ 3
<u>ปีงบประมาณ 2551</u>								

ภารกิจ/แผนการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน
			1	2	3	4	5	
ศึกษา วิเคราะห์เพื่อเสนอแนะและออกแบบนโยบายในการกำหนดทำที่ และกลยุทธ์ในการเจรจา รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมเจรจา เปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ในกรอบองค์การการค้าโลก รวมทั้งกรอบเขตการค้าเสรีทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา แอฟริกา รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและคู่เจรจาต่างๆ	ระดับความสำเร็จของการวิเคราะห์เสนอแนะทำที่หรือแผนการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในกรอบต่างๆ จัดทำแนวทาง ข้อคิดเห็น หรือแผนการเจรจา 1. นำเสนอแนวทาง ข้อคิดเห็น หรือแผนการเจรจาต่อคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีบริการด้านการเงิน 2. คณะทำงานฯ เห็นชอบแนวทางที่เสนอ	ขั้นที่ 2			ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 2

ภารกิจ/แผนการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน
			1	2	3	4	5	
<u>ปีงบประมาณ 2552</u> ศึกษา วิเคราะห์เพื่อเสนอแนะและออกแบบนโยบายในการกำหนดท่าที และกลยุทธ์ในการเจรจา รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมเจรจา เปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ในกรอบองค์การการค้าโลก รวมทั้งกรอบเขตการค้าเสรีทวีปเอเชียและพหุภาคีกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา แอฟริกา รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและคู่เจรจา ต่างๆ และประเทศอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย	ระดับความสำเร็จของการวิเคราะห์เสนอแนะท่าทีหรือแผนการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในกรอบต่างๆ ขั้นที่ 1 คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน และ/หรือ ผู้บริหารกระทรวงการคลังเห็นชอบแนวทางการปรับปรุงตารางข้อผูกพันฯ ในกรอบต่างๆ ขั้นที่ 2 คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีบริการการค้าบริการด้านการเงิน และ/หรือ ผู้บริหารกระทรวงการคลังเห็นชอบแนวทางการเจรจาก่อนการไปเจรจาในแต่ละครั้ง	ขั้นที่ 2			ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 2

ภารกิจ/แผนการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน
			1	2	3	4	5	
<u>ปีงบประมาณ 2553</u> ศึกษา วิเคราะห์เพื่อเสนอแนะและออกแบบนโยบายในการกำหนดทำที่ และกลยุทธ์ในการเจรจา รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมเจรจา เปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ในกรอบองค์การการค้าโลก รวมทั้งกรอบเขตการค้าเสรีทวีปเอเชียและพหุภาคีกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา แอฟริการวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและคู่เจรจา ต่างๆ และประเทศอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย	ระดับความสำเร็จของการวิเคราะห์เสนอแนะทำที่หรือแผนการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในกรอบต่างๆ ขั้นที่ 1 คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน และ/หรือ ผู้บริหารกระทรวงการคลังเห็นชอบแนวทางการปรับปรุงตารางข้อผูกพันฯ ในกรอบต่างๆ ขั้นที่ 2 คณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีบริการการค้าบริการด้านการเงิน และ/หรือ ผู้บริหารกระทรวงการคลังเห็นชอบแนวทางการเจรจาก่อนการไปเจรจาในแต่ละครั้ง	ขั้นที่ 2			ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 2

การประเมินปัจจัยผลผลิต ได้นำปัจจัยด้านการประเมินผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบ เพื่อนำไปพัฒนาในงานด้านนโยบาย และการเจรจา ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังนี้

ความเห็น

1. การศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีฯ ในแต่ละรอบควรมีการทำประเมินผล ได้ผลเสียเพื่อนำไปปรับปรุงในขั้นตอนการจัดทำกรอบเจรจาครั้งต่อไป รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การเพิกถอนใบอนุญาต BIBF เป็นต้น

2. หน่วยงานภายใต้คณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินมีความเห็น ต้องการให้แยกองค์ประกอบคณะทำงานออกตามสาขาบริการด้านการเงิน เช่น องค์ประกอบด้านการธนาคาร ด้านประกันภัย และด้านหลักทรัพย์ เพื่อความสะดวก

ในการทำงานร่วมกันอย่างตรงตามสาขาบริการ

จุดแข็ง

1. ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ต่อผู้ประกอบการไทย มีไม่มากนักเนื่องจากดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายไทยได้อนุญาตไว้ ดังนั้น จึงมีกฎระเบียบภายในเช่น พระราชบัญญัติประเภทต่างๆ ที่จำกัดมิให้มีผู้ให้บริการจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันได้

2. กฎระเบียบภาครัฐมีความรัดกุม และปรับปรุงให้มีการพัฒนาในการนำไปปฏิบัติและเกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

จุดอ่อน

1. อย่างไรก็ตาม กฎระเบียบที่รัดกุม ในอีกมุมหนึ่ง ก็เป็นอุปสรรคในการพิจารณาและเจรจาการเปิดเสรี

จากผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของไทยในอาเซียน ไม่ได้มีผลกระทบกับภาคการเงินของไทยนัก เนื่องจากดำเนินการตามกรอบของกฎหมายไทยอนุญาตไว้ ไม่ได้มีการนำไปผูกพันนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด แม้จะเป็นประโยชน์ในการปกป้องภาคการเงินในประเทศ แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคในการเจรจาเปิดเสรี อย่างไรก็ตาม คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการอย่างรอบคอบและระมัดระวัง เป็นไปตามความเห็นของหน่วยงานกำกับดูแล

ในส่วนของผู้รับผิดชอบการดำเนินการพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคณะทำงานสามารถดำเนินการได้สำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นไปในเชิงรุก เนื่องจากยังดำเนินการตามข้อกังวลของหน่วยงานกำกับดูแลเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในคณะทำงานฯ ไม่มีผู้รับบริการรวมอยู่ด้วย

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

จากการประเมินการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน คณะทำงานฯ ได้มีการพัฒนาการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่เพิ่มขึ้น

จุดแข็งได้แก่ ข้อได้เปรียบในทำเลที่ตั้งในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ความสามารถด้านความสามารถในการค้าบริการด้านการเงินไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างใกล้ชิด และฝ่ายเลขานุการดำเนินการอย่างรอบคอบระมัดระวัง

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีจุดอ่อน ได้แก่ ทศนคติของนักลงทุนไทยยังไม่ต้องการไปลงทุนในต่างประเทศ ปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง มาตรการและข้อจำกัดด้านการเงิน เช่น การควบคุมเงินทุนขาออกจากประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน และเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอีกนัย ปัญหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเชิงลึกไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณ โครงการวิจัยที่ไม่เพียงพอทำให้ขาดข้อมูลสนับสนุนการวางแผนการดำเนินงานในเชิงลึก นอกจากนั้นคณะทำงานฯ ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้รับบริการด้านการเงินเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลทั้งฝ่ายให้และฝ่ายรับบริการเพื่อประกอบการตัดสินใจ

นอกเหนือจากการประเมินการดำเนินการของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินข้างต้นแล้ว การระบุตำแหน่งในตลาดการค้าบริการด้านการเงินของไทยจะเสริมข้อเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จากการส่งสอบถามทำ ให้นักงงานที่เป็นองค์ประกอบของคณะทำงานฯ ได้รับคำตอบจาก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สมาคมธุรกิจธนาคารไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ซึ่งนับว่าค่อนข้างน้อย แต่พอจะสามารถสรุปความเห็นเรื่อง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของบริการด้านการเงินของไทย ได้ดังนี้

จุดแข็งของบริการด้านการเงินไทย

- ประเทศไทยมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการเปิดเสรีการด้านการเงิน โดยทำงานอย่างบูรณาการในระดับนโยบาย หน่วยงานกำกับดูแล และภาคธุรกิจไทย

- ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งที่ดีในภูมิภาค
- ระบบเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าในระดับภูมิภาค
- ระบบสารสนเทศเพียงพอในการแข่งขัน ซึ่งปัจจุบันมีระบบการพัฒนาคำน

สารสนเทศเป็นอันดับแรกๆ ในภูมิภาค

จุดอ่อนของบริการด้านการเงินไทย

- ภาวะเบี่ยงเชิงอนุรักษ์ (conservative) เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินไทย

- ภาวะเบี่ยงที่รัดกุมทำให้ธุรกิจบริการด้านการเงินไทยขาดการแข่งขัน
- ทศนคติของผู้ให้บริการไทยไม่เปิดรับการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศ
- ขาดนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐในการลงทุน
- ภาวะเบี่ยงภายในประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้าน

การเงิน เนื่องจากมีมาตรการเชิง conservative

- ข้อจำกัดทางการคลังของไทยเป็นอุปสรรคต่อมาตรการส่งเสริมธุรกิจบริการด้านการเงินไทย

โอกาสของบริการด้านการเงินไทย

- มีการเจรจาการค้าบริการด้านการเงินในกรอบการเจรจาการค้าระหว่างประเทศต่างๆ ทั้งในระดับภูมิภาค และทวีภาคนอกภูมิภาคหลายกรอบ ทำให้มีพันธมิตรทางการค้าและนำมาซึ่งข้อได้เปรียบในตลาดการค้าเสรี

- การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นโอกาสในการลงทุนในเศรษฐกิจที่เล็กกว่าและต้องการบริการด้านการเงินในการพัฒนาสูง

- ตลาดที่มีความต้องการบริการด้านการเงินเช่น ลาว พม่า และกัมพูชา มีพื้นที่เขตแดนติดกับไทย ซึ่งสร้างโอกาสในการเปิดตลาดของไทยอย่างมาก

- ในกรอบอาเซียน ไทยมีข้อได้เปรียบในการให้บริการด้านการเงินแก่ประเทศลาว พม่า และกัมพูชา เนื่องจากมีกรอบความร่วมมือ GMS (Greater Mekong Subregion) อยู่แล้ว

อุปสรรคของบริการด้านการเงินไทย

- ความไม่มั่นคงทางการเมืองของไทยทำให้นโยบายต่างๆ ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากต่างชาติ
- ความขัดแย้งในพื้นที่ชายแดนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีระดับภูมิภาค
- ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะเป็นอุปสรรคมากขึ้นสำหรับประเทศในด้านการลงทุนและความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เนื่องจากกระบวนการดำเนินการของคณะทำงานฯ ยังไม่เข้าไปในเชิงรุก เพราะการดำเนินการเปิดเสรีภาคการเงินในปัจจุบัน ยังเปิดภายใต้กรอบกฎหมายที่มีอยู่ ดังนั้น เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 คณะทำงานฯ ควรปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เป็นเชิงรุกและเป็นระบบมากขึ้น ดังนี้

(1) จัดทำโครงการวิจัยเพื่อกร่างกรอบการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในอาเซียน นำเสนอขอความเห็นชอบในระดับนโยบาย และรัฐสภา เพื่อใช้เป็นกรอบการเจรจาต่อไป

(2) วางแผนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้อาเซียนอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ โดยมีการทบทวนเป็นระยะ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การวางแผนการเปิดเสรีอย่างเป็นระบบ แน่นนอน จะช่วยให้การดำเนินงานของคณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินสะดวก รวดเร็ว ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จะสามารถดำเนินการในเชิงรุกได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีกรอบการดำเนินการที่ชัดเจน

(3) ส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน การผลักดันการลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ที่ประเทศไทยได้เปรียบในด้านการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และความก้าวหน้าของการบริการด้านการเงินของไทยในอนุภูมิภาค จะช่วยขยายโอกาสให้แก่ธุรกิจการค้าบริการด้านการเงินของไทยในการให้บริการการค้าบริการด้านการเงิน เป็นโอกาสของคณะทำงานฯ ได้พิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการในเชิงรุกและใช้เป็นประสบการณ์ในการดำเนินการต่อไปในภูมิภาคอื่นๆ ในอนาคต

4.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงการดำเนินการ

(1) จัดให้มีการทำแผนการดำเนินงานของคณะทำงานฯ และการจัดทำตัวชี้วัด (Key Performance Index :KPI) เพื่อการดำเนินงานในเชิงรุก มีความชัดเจนอย่างเป็นระบบ และสามารถวัดประสิทธิภาพการทำงาน of คณะทำงานฯ ได้ชัดเจน

(2) วางแผนการทำโครงการวิจัยต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเจรจาอย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถจัดสรรงบประมาณการทำวิจัยในกรอบการเจรจาเฉพาะด้านการบริการด้านการเงิน ได้อย่างเพียงพอ สอดคล้องและเหมาะสมกับแผนการเปิดเสรี

(3) วางแผนการสร้างบุคลากร เพื่อรองรับการดำเนินการ โดยการฝึกอบรมและสร้าง career path แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน เช่น

(4) ขยายการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้ใช้บริการด้านการเงิน เช่น จัดทำการรับฟังความคิดเห็นในระดับประชาชนต่อแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน เพราะการดำเนินการในปัจจุบัน ผู้มีส่วนร่วมคือภาครัฐผู้กำหนดนโยบาย และภาคเอกชน ผู้เป็นเจ้าของบริการ แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้ใช้บริการ

(5) ขอความร่วมมือขอให้หน่วยงานต่างๆ ขอให้ส่งผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ในคณะทำงานฯ ที่มีความต่อเนื่อง เข้าร่วมการประชุมเป็นส่วนใหญ่ หากต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องก็ควรเป็นผู้แทนที่มาเสริมเท่านั้น เพื่อมีความต่อเนื่องของความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของคณะทำงานฯ

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงการคลัง

ที่ 32 /2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

เพื่อให้การพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในเวทีระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ กระทรวงการคลังเห็นควรแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	ประธานคณะทำงาน
2. ที่ปรึกษาการคลัง	รองประธานคณะทำงาน
3. ผู้แทนกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์	คณะทำงาน
4. ผู้แทนกรมการประกันภัย	คณะทำงาน
5. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
6. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	คณะทำงาน
7. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	คณะทำงาน
8. ผู้แทนสมาคมบริษัทเงินทุน	คณะทำงาน
9. ผู้แทนสมาคมบริษัทหลักทรัพย์	คณะทำงาน
10. ผู้แทนสมาคมบริษัทจัดการลงทุน	คณะทำงาน
11. ผู้แทนสมาคมประกันวินาศภัย	คณะทำงาน
12. ผู้แทนสมาคมประกันชีวิตไทย	คณะทำงาน
13. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านเศรษฐกิจสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
14. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการเงินสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน

- 2 -

15. ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและ
สถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง คณะทำงาน
16. ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ คณะทำงานและเลขานุการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
17. ผู้แทนกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
18. ผู้แทนกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

อำนาจหน้าที่

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์และทำที่ไทย
สำหรับการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบองค์การการค้าโลก กรอบอาเซียน
และอื่น ๆ
2. พิจารณาข้อเสนอและข้อเรียกร้องของประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้า
บริการด้านการเงิน
3. มีอำนาจเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมาให้ข้อเท็จจริง
และความเห็นตามความจำเป็น
4. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

(นายศุภชัย พิษฐ์วานิช)
ปลัดกระทรวงการคลัง

เอกสารแนบ

คำสั่งกระทรวงการคลัง

ที่ ๗๐ /2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการปรับปรุง หน่วยงาน และการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบใหม่ในสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กระทรวงการคลังจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงการคลังที่ 32/2543 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 และ คำสั่งกระทรวงการคลังที่ 119/2544 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

๒. ให้แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	ประธานคณะทำงาน
๒. รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ที่กำกับดูแลสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและ-
ระหว่างประเทศ	รองประธานคณะทำงาน
๓. ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
๔. ผู้แทนกรมการประกันภัย	คณะทำงาน
๕. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์-
และตลาดหลักทรัพย์	คณะทำงาน
๗. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	คณะทำงาน
๘. ผู้แทนสมาคมบริษัทเงินทุน	คณะทำงาน
๙. ผู้แทนสมาคมบริษัทหลักทรัพย์	คณะทำงาน
๑๐. ผู้แทนสมาคมบริษัทจัดการลงทุน	คณะทำงาน
๑๑. ผู้แทนสมาคมประกันวินาศภัย	คณะทำงาน
๑๒. ผู้แทนสมาคมประกันชีวิตไทย	คณะทำงาน

-2-

13. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายระบบการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
14. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการออมและการลงทุน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
15. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและ-
ระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
16. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายเศรษฐกิจการเงิน-
ระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงานและเลขานุการ
17. ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือทางการเงิน-
ระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
18. ผู้แทนสำนักนโยบายระบบการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์และทำที่ไทย สำหรับการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบองค์การการค้าโลก กรอบอาเซียน กรอบทวิภาคี และอื่นๆ
2. พิจารณาข้อเสนอและข้อเรียกร้องของประเทศต่างๆ เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน
3. มีอำนาจเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมาให้ข้อเท็จจริงและความเห็นตามความจำเป็น
4. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายสมใจนึก อิศริกุล)

ปลัดกระทรวงการคลัง

คำสั่งกระทรวงการคลัง

ที่ ๖๙๙ / ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการปรับปรุง หน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบในสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กระทรวงการคลังจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

1. ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงการคลังที่ 70/2546 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2546 คำสั่ง กระทรวงการคลังที่ 87/2547 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2547 และ คำสั่งกระทรวงการคลังที่ 593/2548 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2548

2. ให้แต่งตั้งคณะทำงานฯ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	ประธานคณะทำงาน
2. ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง หรือ
ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน หรือ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ที่กำกับดูแลสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	รองประธานคณะทำงาน
3. ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
4. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์
และตลาดหลักทรัพย์	คณะทำงาน
6. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม
การประกอบธุรกิจประกันภัย	คณะทำงาน

7. ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
8. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	คณะทำงาน
9. ผู้แทนสมาคมบริษัทหลักทรัพย์	คณะทำงาน
10. ผู้แทนสมาคมบริษัทจัดการลงทุน	คณะทำงาน
11. ผู้แทนสมาคมประกันชีวิตไทย	คณะทำงาน
12. ผู้แทนสมาคมประกันวินาศภัย	คณะทำงาน
13. ผู้แทนสมาคมไทยผู้ประกอบการธุรกิจเงินร่วมลงทุน	คณะทำงาน
14. ผู้แทนสมาคมไทยผู้ประกอบการธุรกิจแฟคตอริง	คณะทำงาน
15. ผู้แทนสมาคมสี่สจ้งไทย	คณะทำงาน
16. ผู้แทนสมาคมธุรกิจเช่าซื้อ	คณะทำงาน
17. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายระบบการเงิน
และสถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
18. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายการออมและการลงทุน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
19. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายระบบคุ้มครอง
ผลประโยชน์ทางการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
20. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงาน
21. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายเศรษฐกิจการเงิน
ระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะทำงานและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์และทำที่ไทยสำหรับการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินในกรอบพหุภาคีและทวิภาคี และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

-3-

2. พิจารณาข้อเสนอและข้อเรียกร้องของประเทศต่างๆ เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รวมถึงพิจารณาเสนอข้อเรียกร้องของไทยแก่ประเทศอื่นๆ

3. พิจารณามาตรการต่างๆ ที่จำเป็นในการเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและระบบการเงิน

4. เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนอื่นๆ มาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นตามความจำเป็น

5. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2553

พลเอก ชัยวัฒน์ ภูมิพลกิจ
ปลัดกระทรวงการคลัง

คำถามเพื่อวิเคราะห์การทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

คำถามเพื่อประเมินสภาพแวดล้อม

1. ท่านคิดว่าประเทศไทยมีความพร้อมด้านกฎระเบียบภายในประเทศและระหว่างประเทศเหมาะสมและเอื้อต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านคิดว่าทำเลที่ตั้งของประเทศไทยจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการให้บริการด้านการเงินหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่าภาคธุรกิจไทยหรือผู้ให้บริการทางการเงินไทยมีความพร้อมต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินหรือไม่ และมีสิ่งใดที่ประเทศไทยสามารถส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น
4. ท่านคิดว่าภาคการเงินไทยมีพัฒนาการมากน้อยเพียงใดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และทิศทางการพัฒนาจะเป็นอย่างไร
5. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ของประเทศไทยและต่างประเทศจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการด้านการเงินมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะประเทศกัมพูชาที่มีความขัดแย้งทางการเมืองจะเป็นอุปสรรคต่อการการค้าบริการด้านการเงินระหว่างประเทศหรือไม่
6. โปรดระบุข้อได้เปรียบของสาขาบริการด้านการเงินไทยในกรอบความตกลงที่ท่านดำเนินการอยู่

คำถามเพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า

1. ท่านคิดว่างบประมาณการดำเนินการเจรจากรอบการค้าที่ท่านดำเนินการอยู่มีความเหมาะสมเพียงพอ หรือไม่ และท่านคิดว่าสามารถพัฒนาประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณอย่างไร
2. ท่านคิดว่าบุคลากรในการทำงานปัจจุบันมีความสามารถเหมาะสมกับการหรือไม่อย่างไร และมีจุดใดที่จำเป็นต้องพัฒนา
3. ท่านมีแผนการทำงานด้านการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินอย่างไร
4. ท่านเห็นว่าคณะทำงานการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินประกอบด้วยหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

คำถามเพื่อประเมินปัจจัยด้านกระบวนการ

1. ท่านมีขั้นตอนการตรวจสอบความเหมาะสมของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีการจัดตั้งกรอบการเจรจาในโครงการอย่างไร
3. ท่านมีแผนการบริหารบุคลากรในโครงการอย่างไร
4. ท่านมีกระบวนการรับฟังเสียงประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร และสามารถพัฒนาให้มีความครอบคลุมขึ้นได้อย่างไร
5. ท่านเห็นว่ากระบวนการทำงานของคณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินมีความเหมาะสมหรือไม่ และท่านมีแผนการพัฒนากิจกรรมการทำงานของคณะทำงานฯ อย่างไร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินไทย

คำถามเพื่อประเมินปัจจัยผลผลิต

1. โปรดระบุผลกระทบต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินที่ท่านพบ รวมถึงแนวทางแก้ไข อย่างไร
2. ท่านมีขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผลของผลลัพธ์ เป้าประสงค์ และผลสำคัญของงาน อย่างไร
3. ท่านนำผลของการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาในการเจรจาอย่างไร

การทำงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

การทำงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในบทบาทการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินโดยคำนึงถึงระบบการทำงานภายใน กฎระเบียบของการปฏิบัติการกิจโดยรวม และความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการนำมาวิเคราะห์หา จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนางานของ สศค. ในภารกิจการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ดังนี้

1. กระบวนการภายใน (Internal Process) เป็นกระบวนการอันประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่ถูกนำมาประกอบกัน เพื่อให้ภารกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลิตผลของงานได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานของ สศค. รวบรวมเป็นอย่างดี
2. ระบบ และ กฎระเบียบ (System and Regulation) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ที่นำปัจจัยนำเข้า (Inputs) ซึ่งจะได้แก่ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าผ่านขั้นตอนการประมวลผล ตั้งแต่การศึกษา ทำความเข้าใจและวิเคราะห์จนได้เป็นผลลัพธ์ (Outputs) ซึ่งรวมถึงกฎระเบียบ ข้อกำกับ อุปสรรค และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการทำงาน
3. ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ (Knowledge and Analytical skill) การวิเคราะห์งานจะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. สถานการณ์แวดล้อม (Environmental Analysis) การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายนอกประเทศ หรือปัจจัยภายในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภายนอก ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

แบบสอบถาม

“ความเห็นเกี่ยวกับการบทบาทของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน”

Opinion in Fiscal Policy Office mission on Financial Service Liberalization

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ ในการ
ทำงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในบทบาทการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน
ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงการทำงานของ สศค.
ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

1. เพื่อประเมินความพร้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของ สศค. ในบทบาทการเจรจาเปิดเสรี
การค้า
2. เพื่อทราบ โอกาส ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อจำกัดด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ
การทำงานของหน่วยงานของท่านกับ สศค.
3. เพื่อประเมินความพร้อมของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของประเทศไทย
4. เพื่อนำผลสำรวจมาปรับปรุงการทำงานภายใน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ สศค.
มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสำรวจ

ส่วนที่ 2 กระบวนการภายใน

ส่วนที่ 3 ระบบการทำงาน

ส่วนที่ 4 ความพร้อมในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว รบกวนกรุณาส่งแบบสอบถามคืน ภายในวันที่ 1 มิถุนายน
2555 ที่ โทรสาร 02 273 9059

กรุณารอกข้อมูลลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ท่านต้องการเลือก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสำรวจ

1.1. ข้อมูลหน่วยงาน

ชื่อหน่วยงาน

.....

ที่อยู่

.....

โทรศัพท์ โทรสาร

Email

1.2 ประเภทของหน่วยงาน

☐ ภาครัฐ

☐ หน่วยงานกำกับดูแล

☐ ภาคเอกชน

☐ อื่น ๆ

1.3 กรอบการเจรจาการค้าที่ท่านมีส่วนร่วม เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

☐ สาธารณรัฐประชาชนจีน

☐ สหภาพยุโรป (EU)

☐ ญี่ปุ่น

☐ กลุ่มอาเซียน

☐ เกาหลีใต้

☐ อาเซียน-จีน

☐ บาห์เรน

☐ อาเซียน-จีน

☐ ออสเตรเลีย

☐ อาเซียน-อินเดีย

☐ นิวซีแลนด์

☐ อาเซียน-ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

☐ สหรัฐอเมริกา

☐ อาเซียน-ยุโรป

☐ ชิลี

☐ อาเซียน-สมาคมความร่วมมือแห่งอ่าวเปอร์เซีย (GCC)

☐เปรู

☐ องค์การการค้าโลก (WTO)

☐ กลุ่มเขตการค้ายุโรป (EFTA)

1.4 กรุณาระบุระยะเวลาที่ท่านร่วมประสานงานหรือทำงานกับ สศค.

☐ น้อยกว่า 1 ปี

☐ 1 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 5 ปี

☐ 5 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 10 ปี

☐ 10 ปีขึ้นไป

☐ อื่นๆ

ส่วนที่ 2 กระบวนการภายใน

2.1. ท่านอยู่ในหน่วยงานของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่ เข้าไปยังส่วนที่ 3

2.2 ด้านการทำงานภายใน

กระบวนการทำงานภายใน	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่มี ความเห็น
● ขั้นตอนการทำงานภายใน					
1. ระบบการทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม					
2. ระบบการทำงานเป็นไปตามมาตรฐานสากล					
3. มีแหล่งศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการทำงานอย่างเพียงพอ					
4. มีงบประมาณในการใช้จ่ายอย่างเพียงพอ					
5. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ภายใน สศค. อย่างเหมาะสม					
6. กฎระเบียบภายในเอื้อต่อการทำงาน					
● การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ					
7. การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานอื่นเป็นไปอย่างเหมาะสม					
8. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นอย่างพอเพียง					
9. ท่านได้เข้าร่วมประสานงานกับการทำงานของหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ					
10. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี					
ความเห็นอื่นเกี่ยวกับการทำงานภายในและระหว่างหน่วยงานของ สศค.					

ส่วนที่ 3 การทำงานของ สศค. ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน

3.1. ท่านอยู่ในหน่วยงานของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

☐ ใช่ ข้ามาไปยังส่วนที่

☐ ไม่ใช่ โปรดตอบแบบสอบถามของการทำงานของ สศค.

3.2 ความเห็นเกี่ยวกับระบบการทำงาน

ความเห็นเกี่ยวกับระบบการทำงาน	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่มี ความเห็น
● การทำงานของ สศค. ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน					
1. สศค. ประสานการทำงานกับหน่วยงานของท่านเป็นอย่างดี					
2. สศค. เปิดรับการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของท่านเป็นอย่างดี					
3. การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเป็นไปอย่างสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานของท่าน					
4. ความเห็นของท่านในการทำงานร่วมกับ สศค. ถูกนำไปดำเนินการอย่างเหมาะสม					
5. ท่านได้รับข้อมูลที่เพียงพอต่อการทำงานด้านการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน จาก สศค. เป็นอย่างดี					
6. สศค. ได้ทำการศึกษาภาพรวม ผลกระทบ และแนวทางแก้ปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินอย่างครบถ้วน					
7. ท่านพอใจกับผลงานด้านการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินที่ สศค. ดำเนินการ					
● ด้านกฎระเบียบภาครัฐ					
8. กฎระเบียบภาครัฐเอื้อต่อการทำงานของหน่วยงานท่าน					
9. กฎระเบียบภาครัฐมีความรัดกุม เหมาะสม					
10. นโยบายของภาครัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเกิดประโยชน์					
11. กฎระเบียบภาครัฐมีการปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ					
12. กฎระเบียบภาครัฐเอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการออกมาตรการต่างๆ					

ความเห็นอื่นเกี่ยวกับการกฎระเบียบและระบบการทำงานของ สศค.

ส่วนที่ 4 ความเห็นต่อภารกิจของ สศค. ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของไทยในปัจจุบัน

ความพร้อมและอุปสรรคในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินไทย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่มี ความเห็น
4.1 ปัจจัยจากประเทศไทย					
1. ประเทศไทยมีความพร้อมต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน					
2. ประเทศไทยมีศักยภาพในการขยายฐานการค้าบริการด้านการเงินไปในประเทศ					
3. ประเทศไทยมีกฎระเบียบที่พร้อมเปิดรับการลงทุนด้านบริการทางการเงินจากต่างประเทศ					
4. ประเทศไทยมีระบบการจัดการทรัพยากรที่ดีในการบริการด้านการเงิน					
5. ประเทศไทยมีกฎระเบียบ ข้อกำหนด และกฎหมาย ที่เอื้อประโยชน์ต่อประเทศในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน					
6. ประเทศไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ในสาขาบริการทางการเงิน					
7. ภาคเอกชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเหมาะสมในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน					
8. ภาคเอกชนได้รับการบริหารความเสี่ยงจากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินอย่างเหมาะสม					

9. ความไม่มั่นคงของการเมืองเป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการด้านการเงินภายในประเทศ					
10. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยเอื้อต่อการค้าบริการด้านการเงินกับต่างประเทศ					
11. อื่นๆ					
4.2 ปัจจัยจากภายนอก					
1. ความตกลงเสรีการค้าจะส่งเสริมการค้าบริการด้านการเงินอย่างมีนัยสำคัญ					
2. ความมั่นคงในระดับเศรษฐกิจมหภาคในเศรษฐกิจต่างประเทศเอื้อต่อการค้าบริการด้านการเงิน					
3. สภาพอากาศแปรปรวนในโลกเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการค้าของไทย					
4. ประเทศไทยสามารถเป็นผู้นำเขตเศรษฐกิจอาเซียนภายใน 10 ปี					
5. ประชากรโลกที่เพิ่มมากขึ้นเป็นโอกาสทางการลงทุนและการค้า					
6. สถานะเศรษฐกิจถดถอยในโลกเป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการด้านการเงิน					

4.3 ข้อคิดเห็น / เสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

.....